

สรุปผลการสัมมนาทางวิชาการ

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ความผิดฐานทำให้แท้งลูก)

เมื่อวันศุกร์ที่ 22 มกราคม 2564
ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ (สว.)
หมายเลข 402 – 403 ชั้น 4
อาคารรัฐสภา (เกียกกาย)

จัดโดย

คณะกรรมการวิชาการของวุฒิสภา

คำนำ

เอกสารสรุปการสัมมนา เรื่อง “ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ความผิดฐานทำให้แท้งลูก)” ซึ่งจัดโดยคณะกรรมการวิชาการของวุฒิสภา เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๔ ระหว่างเวลา ๐๙.๐๐ – ๑๔.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมคณะกรรมการธิการ หมายเลข ๔๐๒ – ๔๐๓ ชั้น ๔ อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) ฉบับนี้ สำนักวิชาการในฐานะฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการวิชาการของวุฒิสภาจัดทำขึ้น เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาได้รับทราบข้อมูลความรู้เกี่ยวกับสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ความผิดฐานทำให้แท้งลูก) และสาระสำคัญของรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการธิการสามัญประจำวุฒิสภา ที่ได้รับมอบหมาย จากที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภาให้พิจารณาศึกษา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาฯ ข้อ ๑๑๙ ประกอบด้วย ๑) คณะกรรมการธิการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา ๒) คณะกรรมการธิการการกฎหมาย การยุติธรรม และการตำรวจ วุฒิสภา ๓) คณะกรรมการธิการการศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม วุฒิสภา และ ๔) คณะกรรมการธิการ การสาธารณสุข วุฒิสภา ซึ่งคณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาเรียบร้อยแล้ว

ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณากลับกรองกฎหมาย ของวุฒิสภา อันจะทำให้กระบวนการพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติของวุฒิสภา มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน ต่อไป

สามารถดาวน์โหลดเอกสารประกอบการสัมมนา
ได้ทางลิงค์ <https://1th.me/zmsdy>

โครงการสัมมนา

เรื่อง “ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(ความผิดฐานทำให้แท้งลูก)”

วันศุกร์ที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๔ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๔.๐๐ นาฬิกา

ณ ห้องประชุมคณะกรรมการธิการ (สว.) หมายเลข ๔๐๒ – ๔๐๓ ชั้น ๔ อาคารรัฐสภา (เกียกกาย)

จัดโดย คณะกรรมการวิชาการของวุฒิสภา

หลักการและเหตุผล

ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๔ สภาผู้แทนราษฎรได้มีมติให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และเสนอต่อไปยังวุฒิสภา โดยร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว มีสาระสำคัญแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (๑) กำหนดอายุครรภ์สำหรับความผิดฐานหญิงทำให้ตนเองแท้งลูกหรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูก (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๐๑) (๒) เพิ่มเหตุยกเว้นความผิดฐานทำให้แท้งลูก (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๐๕) เพื่อให้สอดคล้องกับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ซึ่งวินิจฉัยว่าบทบัญญัติความผิดฐานหญิงทำให้ตนเองแท้งลูกหรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูก ตามมาตรา ๓๐๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๒๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และศาลรัฐธรรมนูญยังได้ให้ข้อเสนอแนะด้วยว่าประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเรื่องการทำแท้งสมควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดฐานทำให้แท้งลูก โดยกำหนดอายุครรภ์สำหรับความผิดฐานหญิงทำให้ตนเองแท้งลูกหรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูกตามมาตรา ๓๐๑ รวมทั้งเพิ่มเหตุยกเว้นความผิดฐานทำให้แท้งลูกตามมาตรา ๓๐๕ ให้สอดคล้องกับคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

ในการเตรียมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ของวุฒิสภา ที่ประชุมคณะกรรมการธิการ วิสามัญกิจการวุฒิสภา ครั้งที่ ๓๔/๒๕๖๓ วันพุธที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๓ ได้มีมติมอบหมายให้คณะกรรมการธิการสามัญประจำวุฒิสภา ที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้อง จำนวน ๔ คณะ เป็นผู้พิจารณาศึกษา ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา ข้อ ๑๑๙ ประกอบด้วย ๑) คณะกรรมการธิการ การพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส ๒) คณะกรรมการธิการ การกฎหมาย การยุติธรรม และการตำรวจ ๓) คณะกรรมการธิการ การศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม ๔) คณะกรรมการธิการ การสาธารณสุข ซึ่งคณะกรรมการธิการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาเรียบร้อยแล้ว โดยผลการพิจารณาศึกษาดังกล่าวเป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพิจารณา กลั่นกรองกฎหมายของวุฒิสภา

คณะกรรมการวิชาการของวุฒิสภา ซึ่งมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและพัฒนางานด้านวิชาการของวุฒิสภา การส่งเสริมและจัดให้มีการดำเนินกิจกรรมทางวิชาการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญและกฎหมายให้แก่สมาชิกวุฒิสภา จึงได้กำหนดจัดการสัมมนาเรื่อง “ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ความผิดฐานทำให้แท้งลูก)” เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และสนับสนุนข้อมูลที่สำคัญให้แก่สมาชิกวุฒิสภา ใช้ประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ของวุฒิสภา ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมาธิการ และผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูล ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๒. เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมาธิการ และผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูล ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับรายงานพิจารณาศึกษาของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ของคณะกรรมาธิการที่เกี่ยวข้อง

๓. เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมาธิการ ได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

รูปแบบการดำเนินงาน

การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๑๒๐ คน

ประกอบด้วย

๑. สมาชิกวุฒิสภา

๒. คณะกรรมาธิการของวุฒิสภา

๓. บุคคลที่เกี่ยวข้องในวงงานสภา

วันเวลา/สถานที่

วันศุกร์ที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๔ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๔.๐๐ นาฬิกา

ณ ห้องประชุมคณะกรรมาธิการ (สว.) หมายเลข ๔๐๒ – ๔๐๓ ชั้น ๔ อาคารรัฐสภา (เกียกกาย)

ผู้รับผิดชอบโครงการ

คณะกรรมการวิชาการของวุฒิสภา

งบประมาณ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สมาชิกวุฒิสภา และคณะกรรมาธิการ นำข้อมูลสาระสำคัญและความรู้ที่ได้รับไปใช้ประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน

กำหนดการสัมมนา

เรื่อง “ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(ความผิดฐานทำให้แท้งลูก)”

วันศุกร์ที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๔ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๔.๐๐ นาฬิกา

ณ ห้องประชุมคณะกรรมการกิจการ (สว.) หมายเลข ๔๐๒ – ๔๐๓ ชั้น ๔ อาคารรัฐสภา
(เกียกกาย)

จัดโดย คณะกรรมการวิชาการของวุฒิสภา

๐๘.๓๐ – ๐๙.๐๐ น. ลงทะเบียน

๐๙.๐๐ – ๐๙.๑๕ น. พิธีเปิดการสัมมนา

- กล่าวรายงาน โดย

นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง
(ในฐานะประธานกรรมการวิชาการของวุฒิสภา)

- กล่าวเปิดงาน โดย

ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภา

๐๙.๑๕ – ๑๑.๓๐ น. การอภิปรายสาระสำคัญและข้อสังเกตของ “ร่างพระราชบัญญัติแก้ไข
เพิ่มเติม ประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ความผิดฐานทำให้
แท้งลูก)”

โดย นายเจตน์ ศิรธรานนท์ สมาชิกวุฒิสภา

คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ สมาชิกวุฒิสภา

นายมนเทียร บุญตัน สมาชิกวุฒิสภา

นางสาวปิยฉฎฐ์ วันเฉลิม สมาชิกวุฒิสภา

ดำเนินรายการ โดย นายวันชัย สอนศิริ สมาชิกวุฒิสภา

๑๑.๓๐ – ๑๒.๐๐ น. เปิดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น. รับประทานอาหารกลางวัน

๑๓.๐๐ – ๑๔.๐๐ น. สรุปผลการสัมมนา

๑๔.๐๐ น. ปิดการสัมมนา

หมายเหตุ : กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

คำกล่าวรายงาน
โครงการสัมมนา
เรื่อง

“ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(ความผิดฐานทำให้แท้งลูก)”

วันศุกร์ที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๔

ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ (สว.) หมายเลข ๔๐๒ - ๔๐๓ ชั้น ๔

อาคารรัฐสภา (เกียกกาย)

โดย

นายศุภชัย สมเจริญ

รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง

ในฐานะประธานกรรมการวิชาการของวุฒิสภา

กราบเรียน ท่านประธานวุฒิสภา

เรียน ท่านรองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง

ท่านสมาชิกวุฒิสภา ท่านกรรมการ

ท่านวิทยากร

และผู้มีเกียรติทุกท่าน

ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๔ ที่ผ่านมา สภาผู้แทนราษฎรได้มีมติให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และเสนอต่อไปยังวุฒิสภา โดยร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีสาระสำคัญแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ กำหนดอายุครรภ์สำหรับความผิดฐานหญิงทำให้ตนเองแท้งลูกหรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูก และแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๐๕ เพิ่มเหตุยกเว้นความผิดฐานทำให้แท้งลูก เพื่อให้สอดคล้องกับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ซึ่งวินิจฉัยว่าบทบัญญัติความผิดฐานหญิงทำให้ตนเองแท้งลูกหรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูก ตามมาตรา ๓๐๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๒๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และศาลรัฐธรรมนูญยังได้ให้ข้อเสนอแนะด้วยว่าประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเรื่องการทำแท้งสมควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน

จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดฐานทำให้แท้งลูก โดยกำหนดอายุครรภ์สำหรับความผิดฐานหญิงทำให้ตนเองแท้งลูกหรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูกตามมาตรา ๓๐๑ รวมทั้งเพิ่มเหตุยกเว้นความผิดฐานทำให้แท้งลูกตามมาตรา ๓๐๕ ให้สอดคล้องกับคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น ท่านประธานวุฒิสภาจึงมีดำริให้คณะกรรมการวิชาการของวุฒิสภา ซึ่งมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและพัฒนางานด้านวิชาการของวุฒิสภา การส่งเสริมและจัดให้มีการดำเนินกิจกรรมทางวิชาการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญและกฎหมายให้แก่สมาชิกวุฒิสภา จัดการสัมมนา เรื่อง “ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ความผิดฐานทำให้แท้งลูก)” เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และสนับสนุนข้อมูลที่สำคัญให้แก่สมาชิกวุฒิสภา อันจะทำให้กระบวนการพิจารณา ร่างกฎหมายในส่วน of วุฒิสภามีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชนต่อไป

การสัมมนาในครั้งนี้มีกลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๑๒๐ คน ประกอบด้วย

๑. สมาชิกวุฒิสภา
๒. คณะกรรมาธิการของวุฒิสภา
๓. บุคคลที่เกี่ยวข้องในวงงานสภา

สำหรับวิทยากรในการสัมมนาครั้งนี้ ได้รับเกียรติจากสมาชิกวุฒิสภาได้แก่

- นายแพทย์เจตน์ ศิรธรานนท์
- คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์
- ท่านมณฑิรา บุญตัน
- ท่านปิยฉัตร วังเฉลิม

โดยมี ท่านวันชัย สอนศิริ เป็นผู้ดำเนินรายการ

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภา ที่ให้เกียรติเป็นประธานในการเปิดการสัมมนาฯ ในครั้งนี้

บัดนี้ได้เวลาอันสมควรแล้ว กระผมขอกราบเรียนเชิญท่านกล่าวเปิดการสัมมนาฯ ขอกราบเรียนเชิญครับ

คำกล่าว

ของศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภา

ในพิธีเปิดการสัมมนา เรื่อง

“ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(ความผิดฐานทำให้แท้งลูก)”

วันศุกร์ที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๔

ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ (สว.) หมายเลข ๔๐๒ - ๔๐๓ ชั้น ๔

อาคารรัฐสภา (เกียกกาย)

เรียน ท่านรองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง
ท่านรองประธานวุฒิสภา คนที่สอง
ท่านสมาชิกวุฒิสภา ท่านกรรมการ ท่านวิทยากร
และแขกผู้มีเกียรติทุกท่าน

ผมรู้สึกเป็นเกียรติ และมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้มาเป็นประธานในพิธีเปิดสัมมนา เรื่อง “ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ความผิดฐานทำให้แท้งลูก)” ในวันนี้

ท่านผู้มีเกียรติทุกท่านครับ สืบเนื่องจากกรณีที่มีผู้ร้องว่าประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ และ ๓๐๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ว่าประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ ความผิดฐานทำให้แท้งลูก ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ โดยกำหนดค่าบังคับให้คำวินิจฉัยของศาลในส่วนที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้มีผลเมื่อพ้น ๓๖๐ วันนับแต่วันที่ศาลมีคำวินิจฉัย แต่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๗๗ โดยศาลรัฐธรรมนูญยังได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับเรื่องการทำแท้งนี้ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลา ๖๐ ปีแล้ว ก่อให้เกิดปัญหาการทำแท้งเถื่อนในสังคมที่ทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิตร่างกายของหญิงจำนวนมาก และทำให้เกิดปัญหาสังคมจากความไม่พร้อมของหญิงและเด็กที่เกิดมาอีกมากมาย ในขณะที่ปัจจุบันวิทยาการทางการแพทย์ได้พัฒนาขึ้นมาก สามารถให้บริการดูแลรักษาอาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในเนื้อตัวร่างกายของหญิงในช่วงเวลาที่เหมาะสมได้อย่างสะดวกปลอดภัยแล้ว ประกอบกับยังไม่ได้มีมาตรการคุ้มครองผู้ประกอบการทางการแพทย์ที่ครอบคลุมและเหมาะสม ศาลรัฐธรรมนูญจึงให้

ข้อเสนอแนะว่าประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเรื่องการทำแท้งสมควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว

ด้วยเหตุนี้ วุฒิสภาในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติจึงได้เตรียมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยที่ประชุมคณะกรรมการการวิสามัญกิจการวุฒิสภา ครั้งที่ ๓๔/๒๕๖๓ วันพุธที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๓ ได้มีมติมอบหมายให้คณะกรรมการการวิสามัญประจำวุฒิสภา ที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้อง จำนวน ๔ คณะ เป็นผู้พิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา ข้อ ๑๑๙ ประกอบด้วย คณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส คณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรม และการตำรวจ คณะกรรมการการศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม และคณะกรรมการการสาธารณสุข

โดยเป็นการพิจารณาศึกษาควบคู่ไปกับการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งคณะกรรมการทั้ง ๔ คณะได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาเรียบร้อยแล้ว โดยผลการพิจารณาศึกษาดังกล่าวเป็นข้อมูลที่สำคัญและจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพิจารณากลับกรอกฎหมายของวุฒิสภา สำหรับการพิจารณา “ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ความผิดฐานทำให้แท้งลูก)” ในชั้นสภาผู้แทนราษฎร ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการการวิสามัญ โดยได้แก้ไขเพิ่มเติมความในอนุมาตราต่าง ๆ ของมาตรา ๓๐๕ โดยเฉพาะการเพิ่มอนุมาตรา ๕ ขึ้นมาใหม่

ดังนั้น การสัมมนาฯ ครั้งนี้ จึงนับว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญและเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมความพร้อมให้แก่สมาชิกวุฒิสภา กรรมการ รวมทั้งบุคลากรในวงงานสภา ให้ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับ “ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ความผิดฐานทำให้แท้งลูก)” และมีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ รวมทั้งระดมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว อันจะนำไปสู่การปฏิบัติหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าวในเวลาอันจำกัดให้เป็นไปอย่างรอบคอบ เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน

สุดท้ายนี้ ผมขอขอบคุณทุกท่านในที่นี่ ที่มาให้ข้อมูลความรู้ แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ในส่วนของวุฒิสภาต่อไป บัดนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้ว ผมขอเปิดการสัมมนาเรื่อง “ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ความผิดฐานทำให้แท้งลูก)” พร้อมทั้งขออวยพรให้การจัดสัมมนาครั้งนี้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ

ขอบคุณครับ

สรุปการอภิปรายสาระสำคัญและข้อสังเกตของ
“ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(ความผิดฐานทำให้แท้งลูก)”

นายวันชัย สอนศิริ สมาชิกวุฒิสภา
ผู้ดำเนินรายการ

กฎหมายเกี่ยวกับการทำให้แท้งลูกในปัจจุบัน ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา หมวด ๓ ความผิดฐานทำให้แท้งลูก บัญญัติห้ามการทำแท้งทุกกรณี เว้นแต่มีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดไว้ กล่าวคือ

“มาตรา ๓๐๑ หญิงใดทำให้ตนเองแท้งลูก หรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

“มาตรา ๓๐๕ ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในมาตรา ๓๐๑ และมาตรา ๓๐๒ นั้น เป็นการกระทำของนายแพทย์ และ

(๑) จำเป็นต้องกระทำเนื่องจากสุขภาพของหญิงนั้น หรือ

(๒) หญิงมีครรภ์เนื่องจากการกระทำความผิดอาญา ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๖ มาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๘๒ มาตรา ๒๘๓ หรือมาตรา ๒๘๔

ผู้กระทำไม่มีความผิด”

ต่อมา ได้มีข้อพิจารณาว่า หญิงมีสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า

“มาตรา ๒๘ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย”

ทั้งนี้ ได้มีผู้ร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ และศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๔/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ซึ่งวินิจฉัยว่าบทบัญญัติความผิดฐานหญิงทำให้ตนเองแท้งลูกหรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูก ตามมาตรา ๓๐๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ขัดหรือแย้ง

ต่อมาตรา ๒๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และศาลรัฐธรรมนูญยังได้ให้ข้อเสนอแนะด้วยว่า ประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเรื่องการทำแท้งสมควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดฐานทำให้แท้งลูก โดยกำหนดอายุครรภ์สำหรับความผิดฐานหญิงทำให้ตนเองแท้งลูกหรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูกตามมาตรา ๓๐๑ รวมทั้งเพิ่มเหตุยกเว้นความผิดฐานทำให้แท้งลูกตามมาตรา ๓๐๕ ให้สอดคล้องกับคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

จึงเป็นที่มาและเหตุผลความจำเป็นที่ต้องมีการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายนี้ เพื่อปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ โดยในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร วันพุธที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๔ สภาผู้แทนราษฎรได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ความผิดฐานทำให้แท้งลูก) และเสนอต่อไปยังวุฒิสภา ซึ่งในการประชุมคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับที่ ๒/๒๕๖๔ วันพุธที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๔ ได้พิจารณาและมีมติเห็นควรแนะนำให้ประชุมวุฒิสภาพิจารณาโดยคณะกรรมการการเต็มสภาสามวาระ เพื่อให้ทันต่อการประกาศในราชกิจจานุเบกษา ภายในวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ มิฉะนั้นจะทำให้ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ ใช้บังคับไม่ได้

ในการนี้ เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ที่มีผลกระทบต่อศีลธรรมและส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมให้ประชาชนได้รับรู้ และเพื่อให้การพิจารณาของวุฒิสภาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน คณะกรรมการวิชาการของวุฒิสภาจึงได้จัดการสัมมนา เรื่อง “ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ความผิดฐานทำให้แท้งลูก)” ในวันศุกร์ที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๔ โดยได้รับเกียรติจากท่านวิทยากร ดังนี้

- ๑) นายเจตน์ ศิรธรานนท์ สมาชิกวุฒิสภา
- ๒) คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ สมาชิกวุฒิสภา
- ๓) นายมณฑิร บัญตัน สมาชิกวุฒิสภา
- ๔) นางสาวปิยฉวีรัตน์ วันเฉลิม สมาชิกวุฒิสภา

หลังจากนั้นจะได้เปิดโอกาสให้สมาชิกวุฒิสภาผู้เข้าร่วมสัมมนาได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น และมีประเด็นซักถาม ต่อไป

นายเจตน์ ศิรธรานนท์
สมาชิกวุฒิสภา

การแก้ไขร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ฉบับนี้จะเป็นประวัติศาสตร์ของประเทศไทย ในเรื่องสิทธิเสรีภาพจะเกิดกระแสพุ่งขึ้นเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก ซึ่งกฎหมายเดิมนั้นหญิงสามารถยุติการตั้งครรภ์ได้ต่อเมื่อเป็นการกระทำของแพทย์และจำเป็นต้องกระทำเนื่องจากสุขภาพของหญิง หรือหญิงมีครรภ์เนื่องจากการทำความผิดอาญา ตามมาตรา ๒๗๖ มาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๘๒ มาตรา ๒๘๓ หรือมาตรา ๒๘๔ ทั้งนี้ การแก้ไข เพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๓๐๑ และมาตรา ๓๐๕ สืบเนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ วินิจฉัยว่า บทบัญญัติความผิดฐานหญิงทำให้ตนเองแท้งลูกหรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูก ตามมาตรา ๓๐๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๒๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งทำให้มีระยะเวลาการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ฉบับดังกล่าวตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๓๖๐ วัน (ครบกำหนดวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔) จึงเป็นข้อจำกัดเงื่อนไขในการพิจารณาอย่างเร่งด่วน

ประเด็นการแก้ไขมาตรา ๓๐๑ ที่ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรมาแล้ว ได้กำหนดให้หญิงสามารถยุติการตั้งครรภ์ได้ขณะมีอายุการตั้งครรภ์ไว้ ๑๒ สัปดาห์ โดยไม่ได้มีข้อจำกัดที่จะยุติการตั้งครรภ์ภายใน ๑๒ สัปดาห์ ดังนั้นการยุติการตั้งครรภ์ จึงต้องพิจารณา ๒ ประเด็น คือ ๑. อายุครรภ์น้อยกว่า ๑๒ สัปดาห์ ซึ่งจะไม่มีข้อจำกัด ๒. แต่ถ้าอายุครรภ์เกิน ๑๒ สัปดาห์ จนถึงก่อนคลอดจะทำได้ภายใต้มาตรา ๓๐๕ (๑) - (๔) ซึ่งถ้าเข้าหลักเกณฑ์ดังกล่าวจึงสามารถยุติการตั้งครรภ์ได้

มีข้อสังเกตว่า สภาผู้แทนราษฎรได้เพิ่มวงเล็บ (๕) ในมาตรา ๓๐๕ จึงต้องวิเคราะห์ว่า (๕) จะครอบคลุมการยุติการตั้งครรภ์ใน ๑๒ สัปดาห์ ที่จะกระทำได้โดยถูกกฎหมายต่อไป และไม่เป็นช่องว่างสำหรับการตั้งครรภ์โดยไม่พร้อม การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เป็นต้น และสำหรับกรณีที่หญิงตั้งครรภ์ ถ้านับคำนวณระยะเวลา คือ นับเดือนผิด หรือกรณีมีเหตุเกิดขึ้นที่ทำให้เลย ๑๒ สัปดาห์ แล้วไม่สามารถยุติการตั้งครรภ์ได้ จึงเป็นข้อยกเว้นที่ต้องเพิ่ม (๕)

ประเด็น ที่สำคัญคือการเพิ่มมาตรา ๓๐๕ (๕) จะครอบคลุมหรือสมบูรณ์ในการยุติการตั้งครรภ์เพียงใด ดังนั้น การยุติการตั้งครรภ์ในการกำหนดอายุครรภ์สำหรับความผิดฐานหญิงทำให้ตนเองแท้งลูกหรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูก โดยเห็นชอบการกำหนดอายุครรภ์เกิน ๑๒ สัปดาห์ เพื่อยุติการตั้งครรภ์ เนื่องจากข้อมูลทางการแพทย์ โดยกรมอนามัย แพทยสภา ราชวิทยาลัยสูตินารีแพทย์แห่งประเทศไทย ได้มีความเห็นร่วมกันว่า การยุติการตั้งครรภ์ก่อนอายุครรภ์ ๑๒ สัปดาห์ ทำให้เกิดการ

ตั้งครรภ์ที่สมบูรณ์ คือมีการหลุดลอกออกมาทั้งตัวทารกในครรภ์และรก เนื่องจากรกยังฝังตัวไม่ลึกมาก ในผนังโพรงมดลูก และไม่สามารถเลี้ยงให้ทารกมีชีวิตต่อไปได้ รวมทั้งการตั้งครรภ์ในช่วงนี้ทารกพัฒนา อวัยวะยังไม่สมบูรณ์ ส่วนการยุติการตั้งครรภ์ภายหลัง ๑๒ สัปดาห์ มีความเสี่ยงต่อการเกิด ภาวะแทรกซ้อนมากขึ้น อาทิ การตกเลือด มดลูกอักเสบติดเชื้อ มดลูกทะลุ ทำอันตรายต่อลำไส้และ อวัยวะภายในอื่นๆ อาจก่อให้เกิดอันตรายสาหัส และมีผลให้หญิงตั้งครรภ์เสียชีวิตได้

ส่วนการยุติการตั้งครรภ์ในต่างประเทศ

ประเทศสวีเดน การยุติการตั้งครรภ์ภายใน ๑๘ สัปดาห์เป็นทางเลือกของหญิงตั้งครรภ์ หลังจากนั้นต้องได้รับอนุญาตจาก National Board of Health and Welfare ของสวีเดน ในรายที่ แม่และทารกในครรภ์มีสุขภาพไม่ดี และจะไม่ได้รับอนุญาตให้ยุติการตั้งครรภ์ถ้าทารกมีชีวิต โดยทั่วไป จะเป็นการตั้งครรภ์ภายหลัง ๒๒ สัปดาห์

ประเทศสหราชอาณาจักรอังกฤษ แม้จะเพิ่มมีการแก้ไขให้ยุติการตั้งครรภ์ได้ก่อนอายุครรภ์ ๒๔ สัปดาห์ให้สอดคล้องกับ Human Fertilization and Embryology Act 1990 แต่ก็ต้องเป็นกรณี ที่การปล่อยให้ตั้งครรภ์ต่อไปมีความเสี่ยงต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตของหญิงและเด็กอื่น ในครอบครัว โดยจะต้องผ่านการรับรองจากแพทย์อย่างน้อย ๒ คน

ประเทศเยอรมนี อายุครรภ์ไม่เกิน ๑๒ สัปดาห์ ตามเอกสาร

ประเทศฝรั่งเศส อายุครรภ์ไม่เกิน ๑๐ สัปดาห์ มีการควบคุมหลายประการ คือ ต้องทำ โดยแพทย์ หญิงตั้งครรภ์ต้องได้รับความทุกข์ทรมานและร้องขอให้แพทย์ยุติการตั้งครรภ์ แพทย์ต้องให้ ข้อมูลและรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ต้องผ่านการปรึกษาและหนังสือรับรองจากหน่วยงานทางสังคมโดยมี คู่สมรสหรือคู่ชีวิตเข้าร่วม แพทย์ผู้รับคำร้องต้องดำเนินการเอง และจำนวนหัตถการในสถานพยาบาล ต้องไม่เกินหนึ่งในสี่ของการผ่าตัดทางสูติกรรมและศัลยกรรมในหนึ่งปี ฝ่าฝืนถูกปรับอย่างน้อยหนึ่งปี

WHO และ CDC ของ US กำหนดคำนิยามว่า "แท้ง" ที่อายุครรภ์ไม่เกิน ๒๐ สัปดาห์หรือคลอด ออกมาทารกน้ำหนักไม่เกิน ๕๐๐ กรัม

การยุติการตั้งครรภ์โดยใช้ยาอายุครรภ์เป็นเกณฑ์ เป็นหลักเกณฑ์ที่สมาชิกจะพิจารณา ในการสร้างสมดุลระหว่างสิทธิของแม่หรือหญิงตั้งครรภ์ที่มีมาก่อน กับสิทธิของทารกในครรภ์ คำนึงถึง ความมีชีวิตอยู่ต่อไปของทารกที่คลอด ความเสี่ยงต่อการยุติการตั้งครรภ์ของแม่ การยุติการตั้งครรภ์ ภายใน ๑๒ สัปดาห์เป็นระยะเวลาที่เหมาะสมตามคำแนะนำของกรมอนามัย ราชวิทยาลัยสูตินรีเวช และแพทยสภา และจำเป็นต้องกำหนดระยะเวลาตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ระยะเวลาที่เพิ่มขึ้นจาก ๑๒-๒๐ สัปดาห์ในมาตรา ๓๐๕ (๕) เหมาะสมหรือไม่ ระหว่าง ความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นของแม่และการที่อวัยวะในทารกพัฒนาเป็นอวัยวะที่สมบูรณ์มากขึ้นกับการที่หญิง ตั้งครรภ์นับอายุครรภ์ผิด ความผิดพลาดจากการคุมกำเนิดและปัญหาส่วนตัวในการตั้งครรภ์ และประเด็นอื่น ๆ เช่นอันตรายจากการใช้ยา เพราะเมื่อหญิงตั้งครรภ์ไม่เกิน ๑๒ สัปดาห์ ไม่มีความผิด ในการทำให้ตนเองยุติการตั้งครรภ์ การซื้อขายยาเพื่อยุติการตั้งครรภ์จะเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการค้า on-line อันตรายของหญิงตั้งครรภ์จะเพิ่มขึ้นตาม

สรุป การยุติการตั้งครรภ์ไม่เกิน ๑๒ สัปดาห์ สามารถทำได้และไม่ใช้การส่งเสริมการทำแท้งเสรี และการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยต้องทำโดยแพทย์ โดยเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของแพทยสภา

ส่วนการเพิ่มมาตรา ๓๐๕ (๕) ที่เพิ่มขึ้นในสภาผู้แทนราษฎร เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของCDC WHO และกฎหมายในประเทศสหราชอาณาจักรอังกฤษ อยู่ภายใต้การออกหลักเกณฑ์ วิธีการของแพทยสภาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นตามพรบ.ป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่แนะนำผ่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เห็นด้วยหรือไม่เป็นวิจารณญาณของสมาชิกทุกท่าน

คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์
สมาชิกวุฒิสภา

ในทางวิทยาศาสตร์ เพศหญิงและเพศชายมีความแตกต่างกันโดยธรรมชาติ เพศหญิงถูกสร้างให้เป็นฝ่ายดูแลทารกในครรภ์เมื่อมีการปฏิสนธิขึ้น “หลักประชาธิปไตย ต้องคำนึงถึงความยุติธรรม (Justice) สิทธิมนุษยชน (Human Right) ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity) และความเสมอภาค (Human Equity) ซึ่งร่างพระราชบัญญัติฯ นี้ มิได้มีหลักการดังกล่าวนี้อย่างครบถ้วน”

ธรรมชาติของการปฏิสนธิ ชีวิตเริ่มจากการปฏิสนธิในครรภ์มารดา ไข่ของผู้หญิงสร้างมาแต่กำเนิด ไม่สามารถสร้างใหม่ได้ ในขณะที่อสุจิสามารถสร้างใหม่ได้ตลอดเวลา และต้องผ่านกระบวนการที่ซับซ้อน ดังนั้น การปฏิสนธิเกิดขึ้นได้ยาก และการเกิดมีชีวิตเริ่มตั้งแต่มีการปฏิสนธิแล้ว เพียงแต่ยังไม่มีสภาพบุคคลเท่านั้น

สำหรับการทำแท้ง หรือการยุติการตั้งครรภ์ นั้น ขึ้นอยู่กับคำจำกัดความของแต่ละประเทศ สิ่งสำคัญที่ควรพิจารณาในเรื่องนี้ คือ การสร้างความสมดุลระหว่างสิทธิของหญิงมีครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ และสิทธิที่จะมีชีวิตอยู่รอดของทารกในครรภ์ เมื่อพิจารณา “ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ความผิดฐานทำให้แท้งลูก)” ที่ผ่านความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรแล้วนั้น เห็นได้ว่ามุ่งคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของหญิงที่ตั้งครรภ์เป็นสำคัญ แต่บางกรณีผู้หญิงอาจยังมิได้มีความตระหนักถึงภาระหน้าที่ตามธรรมชาติของตนอย่างเพียงพอ

ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายอาญา ในปัจจุบันได้กำหนดถึงข้อยกเว้นเกี่ยวกับความผิดฐานทำให้แท้งลูกอยู่แล้ว ในมาตรา ๓๐๕ ซึ่งยังมีข้อสังเกตว่า กรณีหญิงมีครรภ์เนื่องจากการกระทำความผิดอาญา ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๖ มาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๘๒ มาตรา ๒๘๓ หรือมาตรา ๒๘๔ กฎหมายมิได้กำหนดให้มีการตรวจพิสูจน์พันธุกรรม (DNA) ว่าผู้ที่กระทำต่อหญิงนั้นเป็นบุคคลที่หญิงกล่าวอ้างหรือไม่ หากมิได้เป็นดังที่กล่าวอ้างจะมีผลเช่นไร

นอกจากนี้ มีความเห็นว่าผู้ชายและผู้หญิงต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อการตั้งครรภ์ แต่เนื่องจากสรีระของฝ่ายหญิง ทำให้ต้องมีความรับผิดชอบมากกว่า ในประเด็นนี้ ควรมีการพิจารณาว่าทำอย่างไรให้ผู้ชายมีส่วนในการรับผิดชอบในเรื่องนี้มากยิ่งขึ้น

ที่มาของการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับการทำให้แท้งลูก มาจากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ การให้ความเห็นในการสัมมนาครั้งนี้ จึงควรพิจารณาในภาพรวมก่อน ซึ่งเห็นว่า กฎ กติกา สังคมต้องมีความสมดุล นิติศาสตร์เป็นข้อตกลงของสังคม แต่ยังมีประเด็นอื่น ๆ ที่ควร

พิจารณาประกอบด้วย เช่น หลักศาสนา ศีลธรรม สังคม รัฐศาสตร์ เป็นต้น นอกจากนี้ หลักประชาธิปไตย ต้องคำนึงถึงความยุติธรรม (Justice) สิทธิมนุษยชน (Human Right) ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity) และความเสมอภาค (Human Equity) ซึ่งร่างพระราชบัญญัติฯ นี้ มีได้มีหลักการดังกล่าวนี้อย่างครบถ้วน

การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติความผิดฐานทำให้แท้งลูก ตามประมวลกฎหมายอาญาในครั้งนี้ มีเหตุผลในเชิงนิติศาสตร์ แต่ตามหลักศาสนาพุทธ ชีวิตเริ่มต้นขึ้นตั้งแต่ปฏิสนธิ เพียงแต่ยังไม่มีสภาพบุคคลตามกฎหมาย ซึ่งหากมีการแก้ไขเพิ่มเติมตามร่างพระราชบัญญัติฯ นี้ จะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างมาก วุฒิสภาจึงควรมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ นี้อย่างรอบคอบ และรอบด้าน เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน โดยคำนึงถึงสิทธิของทารกในครรภ์ หลักศีลธรรม และสภาพสังคมโดยรวมประกอบด้วย

นายมนเฑียร บุญตัน
สมาชิกวุฒิสภา

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ความผิดฐานทำให้แท้งลูก) ต้องตระหนักถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในมิติทางสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทั้งสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม ที่มีการกระทำความรุนแรง การล่วงละเมิดทางเพศ ความรุนแรงในครอบครัว ล้วนเป็นปัญหาที่พบอยู่เสมอทั้งในครอบครัว และในสังคมและมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้นกับบุคคลที่อ่อนแอหรือด้อยโอกาส อาทิ เด็ก สตรี คนชรา คนพิการ และผู้มีปัญหาทางสภาพจิต ที่มักจะถูกกระทำในลักษณะต่าง ๆ ประกอบกับปัจจัย ที่มีอิทธิพลในการกระตุ้นและก่อให้เกิดความรุนแรงดังกล่าวมีปรากฏให้เห็นในหลากหลายช่องทาง เพศหญิงจึงเป็นเพศที่ถูกกระทำความรุนแรงและได้รับผลกระทบมากที่สุด ดังนั้น ทุกภาคส่วน จึงต้องร่วมกันป้องกัน บำบัด ฟื้นฟูและเยียวยาผู้ถูกกระทำดังกล่าว โดยการบัญญัติกฎหมาย หรือมาตรการใด ๆ ต้องคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการที่แตกต่างกันของเพศ วัย และสภาพของ บุคคล เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการยึดหลักการและเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญที่มุ่งคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมทั้ง หลักบุคคลย่อมเสมอเทียมกันในกฎหมาย ได้รับความคุ้มครองการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ

การเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ความผิดฐานทำให้แท้งลูก) มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นมิติทางสังคมในการคุ้มครองชีวิตของทารก ในครรภ์โดยเล็งเห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของชีวิตมนุษย์ที่จะเกิดมาควบคู่กับการคุ้มครองสิทธิ ของหญิงผู้ตั้งครรภ์ให้ได้รับความเป็นธรรม ไม่ถูกลิดรอนหรือจำกัดสิทธิในเนื้อตัวร่างกาย ในขณะเดียวกัน ก็ต้องตระหนักถึงการคุ้มครองสิทธิของทารกในครรภ์และสิทธิของหญิงผู้ตั้งครรภ์ให้เกิดความสมดุล ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้บุคคลใช้สิทธิและเสรีภาพ โดยใช้มาตรการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัย ถูกต้องตาม กฎหมาย ไม่กระทบต่อการใช้สิทธิของหญิง ในขณะเดียวกันก็ต้องดูแลคุ้มครองชีวิตทารกในครรภ์ มิให้ถูกระทบสิทธิในชีวิตด้วยเช่นกัน

คณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และ ผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา ได้พิจารณาถึงสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้านควบคู่กับมาตรการ ยุติการตั้งครรภ์ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมในปัจจุบัน โดยได้คำนึงถึงสิทธิ และคุณค่าของทารกที่จะเกิดมา และการคุ้มครองสิทธิของหญิงผู้ตั้งครรภ์ให้ได้รับความเป็นธรรม

เกิดความสมดุลกับทุกฝ่ายเป็นประการสำคัญ ประกอบกับข้อบ่งชี้ทางการแพทย์ในการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการยึดหลักการและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่มุ่งคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย รวมทั้งหลักบุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย ได้รับความคุ้มครองการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ ตลอดจนหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เพื่อให้หญิงที่ตั้งครรภ์โดยไม่พร้อมได้มีทางออกของปัญหาและเข้าถึงบริการยุติการตั้งครรภ์ที่มีความปลอดภัยสูงสุด ลดอัตราการทำแท้งที่ผิดกฎหมาย หญิงดังกล่าวไม่ถูกสังคมตีตราหรือประณามจนไม่มีที่ยืนในสังคม เพื่อมิให้เป็นการปฏิเสธสิทธิของหญิงโดยปราศจากการกำหนดเงื่อนไขและเงื่อนไขที่เหมาะสม

ข้อสังเกตประการสำคัญ ตามร่างแก้ไข มาตรา ๓๐๕ (๒) ซึ่งเป็นเหตุแห่งการยกเว้นความผิดที่ว่ามีเหตุผลทางการแพทย์อันควรเชื่อได้ว่า หากทารกคลอดออกมาจะมีความผิดปกติถึงขนาดทุพพลภาพอย่างร้ายแรง นั้น การใช้คำว่า ทุพพลภาพต่อทารกในครรภ์ เป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง เนื่องจากการเป็นการดูถูกเหยียดหยามคนพิการตั้งแต่อยู่ในครรภ์

มีรายงานของคณะกรรมการแห่งสหประชาชาติ ๒ คณะ ซึ่งมีความเห็นขัดแย้งกัน คือ คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิคนพิการ (CRPD) และ คณะกรรมการว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรีทุกรูปแบบ (CEDAW) ซึ่งทั้ง ๒ คณะต่างยกเอาเหตุผลทางสิทธิมนุษยชนขึ้นกล่าวอ้าง

กล่าวโดยสรุป คือ การยกเอาเหตุผลแห่งความพิการของทารกในครรภ์มารดาเพื่อยุติการตั้งครรภ์ นั้นอาจจะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของคนพิการ การกระทำให้ทารกในครรภ์มารดาด้อยค่าลง จึงไม่สมควรอย่างยิ่ง

จึงมีความเห็นให้ใช้คำว่า ผลกระทบต่อสุขภาพ แทนคำว่า ทุพพลภาพ เพื่อให้แพทย์มีดุลพินิจในการวินิจฉัยว่าจะมีความรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพเพียงใด

คณะกรรมการฯ จึงมีข้อสังเกตต่อร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ความผิดฐานทำให้แท้งลูก) ดังนี้

๑. การกำหนดอายุครรภ์สำหรับความผิดฐานหญิงทำให้ตนแท้งลูกหรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูก ขณะมีอายุครรภ์เกินสิบสองสัปดาห์มีความผิดและต้องได้รับโทษ ถือว่ามีความเหมาะสม เนื่องจากการกำหนดระยะเวลาดังกล่าว มีข้อบ่งชี้ทางการแพทย์ยืนยันถึงความปลอดภัย

๒. การกำหนดเงื่อนไขและเหตุแห่งการยุติการตั้งครรภ์ของหญิงเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของหญิงผู้ตั้งครรภ์และอำนาจในการตัดสินใจให้ได้รับความเป็นธรรม โดยไม่ถูกกลั่นแกล้งหรือจำกัดสิทธิเมื่อมีเหตุจำเป็น เห็นว่ามีความเหมาะสมแล้ว แต่การยุติการตั้งครรภ์ดังกล่าวต้องกระทำโดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมและตามหลักเกณฑ์ของแพทยสภา และคำนึงถึงหลักความปลอดภัยต่อชีวิต และร่างกายเป็นสำคัญ

๓. การกำหนดเหตุจำเป็นที่ต้องยุติการตั้งครรภ์เนื่องจากหากทารกคลอดออกมาจะมีความเสี่ยงอย่างมากที่จะได้รับผลกระทบจากความผิดปกติทางกายหรือจิตใจถึงขนาดทุพพลภาพอย่างร้ายแรงนั้น ถือเป็นการล่วงละเมิดสิทธิของทารกที่จะเกิดมาเป็นบุคคล ประกอบกับคำว่า

“ทุพพลภาพ” เป็นคำที่มีความใกล้เคียงหรือทับซ้อนกับคำว่า “ความพิการ” และมีการใช้ถ้อยคำสลับไปมาในหลายกรณี จึงเห็นควรปรับเหตุแห่งการยุติการตั้งครรภ์จากถ้อยคำว่า “จากความผิดปกติทางกายหรือจิตใจถึงขนาดทุพพลภาพ” เป็น คำว่า “ต่อสุขภาพ” เนื่องจากเป็นถ้อยคำที่มีความหมายอย่างกว้างและไม่เกิดผลเสียต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นการเฉพาะ โดยคำนึงถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ของทารกที่จะเกิดมาให้ได้รับความคุ้มครองจากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลโดยปราศจากอคติ และการตีตราจากสังคมด้วยเหตุแห่งความผิดปกติทางร่างกาย ความพิการหรือทุพพลภาพตั้งแต่อยู่ในครรภ์

คณะกรรมการการจึงขอเสนอแก้ไข เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๐๕ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๐๑ หรือมาตรา ๓๐๒ เป็นการกระทำของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมและตามหลักเกณฑ์ของแพทยสภาในกรณีดังต่อไปนี้ ผู้กระทำไม่มีความผิด

(๑) จำเป็นต้องกระทำเนื่องจากหากหญิงตั้งครรภ์ต่อไปจะเสี่ยงต่อการได้รับอันตรายต่อสุขภาพทางกายหรือจิตใจของหญิงนั้น

(๒) จำเป็นต้องกระทำเนื่องจากหากทารกคลอดออกมาจะมีความเสี่ยงอย่างมาก ที่จะได้รับผลกระทบจากความผิดปกติทางกายหรือจิตใจถึงขนาดทุพพลภาพต่อสุขภาพอย่างร้ายแรง

(๓) หญิงมีครรภ์เนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ

(๔) หญิงซึ่งมีอายุครรภ์ไม่เกินสิบสองสัปดาห์ยืนยันที่จะยุติการตั้งครรภ์”

นางสาวปิยฉัฐ วันเฉลิม
สมาชิกวุฒิสภา

กฎหมายเป็นกติกาสังคมที่ทุกคนต้องยอมรับและปฏิบัติตาม สำหรับความผิดทำให้แท้งลูก มีมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ คือ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๗ เป็นความผิดอาญาที่มีขึ้นพร้อมกับการมีกฎหมายอาญาระดับแรกของไทย ซึ่งในสมัยนั้นเรียกว่าความผิดฐานรื้อลูก อย่างไรก็ตาม โดยที่กฎหมายแต่ละยุคสมัยจำเป็นต้องสอดคล้องกับบริบททางสังคมในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งเมื่อนำความผิดฐานรื้อลูกตามกฎหมายลักษณะอาญามาเปรียบเทียบกับความผิดฐานทำให้แท้งลูกตามกฎหมายอาญาระดับปัจจุบัน พบว่ามีทั้งความเหมือนและความต่าง ที่เหมือนกัน คือ ผู้หญิงที่ทำแท้งมีความผิด มีโทษทั้งจำทั้งปรับ แต่ที่ต่างกันคือ ในสมัยก่อนแพทย์ที่ทำแท้งให้กับหญิงมีความผิด และต้องรับโทษสูงกว่าหญิงที่ทำแท้ง แต่แพทย์ปัจจุบันหากทำแท้งโดยจำเป็นเนื่องจากสุขภาพของหญิงหรือเนื่องจากการกระทำความผิดอาญา แพทย์ที่กระทำไม่มีความผิด ซึ่งเป็นวิวัฒนาการทางกฎหมายที่สะท้อนให้เห็นบริบทของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไป ส่วนที่มาของการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ความผิดฐานทำให้แท้งลูก) ในครั้งนี้ ในเบื้องต้นหลายท่านได้รับทราบดีแล้วว่า เนื่องมาจากมีแพทย์คนหนึ่งซึ่งเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในต่างจังหวัด ถูกดำเนินคดีความผิดฐานทำให้แท้งลูกทั้งที่ตนเองเป็นแพทย์และเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมเหตุใดจึงไม่ได้รับความคุ้มครอง นอกจากนี้แพทย์ผู้ร้องยังเห็นว่าการที่ผู้หญิงตั้งครรภ์เกิดขึ้นจากการกระทำร่วมกันของฝ่ายชายและฝ่ายหญิง แต่เมื่อผู้หญิงทำแท้งกลับเป็นฝ่ายที่ต้องรับโทษอยู่เพียงฝ่ายเดียวเห็นว่าเป็นความไม่เท่าเทียม และขัดต่อสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล ผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ควรมีสิทธิที่จะเลือกได้ว่า จะเก็บเด็กไว้หรือจะยุติการตั้งครรภ์ด้วยสาเหตุความจำเป็นต่าง ๆ จึงไปร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญใน ๓ ประเด็น ๑) ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ ๒) ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๕ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๗๗ และ ๓) ขอให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลบังคับโดยกำหนดเงื่อนไขและระยะเวลาให้องค์กร หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งต่อมาศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๖๓ วินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ แต่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ กล่าวโดยสรุป คือ ศาลเห็นว่าหญิงและชายมีสภาพร่างกายที่แตกต่างกัน การกระทำผิดตาม มาตรา ๓๐๑ เป็นกรณีที่จะเกิดขึ้นเฉพาะสำหรับบุคคลที่เป็นผู้หญิงเท่านั้นที่สามารถตั้งครรภ์ได้ ส่วนมาตรา ๓๐๕ ศาลวินิจฉัยว่าไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๗๗ ในการนี้ศาลรัฐธรรมนูญจึงได้กำหนดคำบังคับให้คำวินิจฉัยของศาลในส่วนที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมีผลเมื่อพ้น ๓๖๐ วันนับแต่วันที่ศาลมีคำวินิจฉัย

คำบังคับของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวจึงเป็นเหตุที่มาของการที่ต้องเร่งรัดในการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งหากพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วผลที่ตามมา จะมีความร้ายแรงยิ่งกว่า

ในเบื้องต้นขออธิบายสรุปความผิดฐานทำให้แท้งลูกในกฎหมายปัจจุบัน ดังนี้ มาตรา ๓๐๑ เป็นการบัญญัติให้หญิงที่ไปทำแท้งมีความผิดและเป็นการลงโทษหญิง มาตรา ๓๐๒ เป็นการลงโทษบุคคลผู้กระทำให้หญิงแท้ง โดยหญิงให้ความยินยอม มาตรา ๓๐๓ เป็นการลงโทษบุคคลผู้กระทำให้หญิงแท้งโดยหญิงไม่ยินยอม มาตรา ๓๐๔ เป็นความผิดฐานพยายาม และสำหรับมาตรา ๓๐๕ เป็นบทยกเว้นความผิดแก่บุคคลที่ทำให้หญิงแท้งนั้นเป็นแพทย์ โดยมีเหตุ ๒ ประการ ๑. จำเป็นเนื่องจากสุขภาพของหญิง ๒. หญิงมีครรภ์เนื่องจากการกระทำความผิดอาญาใน ๕ มาตราที่กำหนด

ส่วนในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ความผิดฐานทำให้แท้งลูก) ของสภาผู้แทนราษฎร มาตรา ๓๐๑ สภาผู้แทนราษฎรรับหลักการตามร่างของคณะรัฐมนตรีโดยไม่มีการแก้ไข ซึ่งในร่างมาตรา ๓๐๑ ได้มีการเพิ่มเติมเงื่อนไขอายุครรภ์เกิน ๑๒ สัปดาห์ ซึ่งแสดงว่าหากตั้งครรภ์ไม่เกิน ๑๒ สัปดาห์ ผู้หญิงมีสิทธิเลือกได้ว่าจะยุติการตั้งครรภ์หรือจะดำเนินการตั้งครรภ์ต่อไป และมีการแก้ไขปรับเปลี่ยนอัตราโทษให้น้อยลงจากจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท เหลือจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ส่วนในตอนต้นของร่างมาตรา ๓๐๕ เป็นการปรับปรุงถ้อยคำ จากเป็นการกระทำของแพทย์ เป็น “ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมและตามหลักเกณฑ์ของแพทยสภา” ในร่างมาตรา ๓๐๕ (๑) ปรับถ้อยคำเป็น “สุขภาพทางกายหรือจิตใจของหญิง” ถ้อยคำเปลี่ยนแต่หลักการไม่เปลี่ยน ในร่างมาตรา ๓๐๕ (๒) เป็นการเพิ่มเติมหลักการโดยคำนึงถึงความเสี่ยงต่อทารกหากคลอดออกมาจะมีความผิดปกติถึงขนาดทุพพลภาพอย่างร้ายแรง ถือเป็นหลักการที่เพิ่มขึ้นใหม่โดยคำนึงถึงเด็กที่อยู่ในครรภ์ด้วย ในร่างมาตรา ๓๐๕ (๓) เป็นการเพิ่มเติมเงื่อนไขเป็นนิตินัยใหม่โดยกำหนดให้ผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ต้องยืนยันว่าตั้งครรภ์จากการกระทำความผิดอาญาเกี่ยวกับเพศ ร่างมาตรา ๓๐๕ (๔) หญิงซึ่งมีครรภ์ไม่เกิน ๑๒ สัปดาห์ยืนยันที่จะยุติการตั้งครรภ์ ซึ่งได้กำหนดไว้ให้สอดคล้องกับมาตรา ๓๐๑ และร่างมาตรา ๓๐๕ (๕) เป็นหลักการใหม่ที่เพิ่มเติมขึ้นมานอกเหนือจากร่างของคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการการกฤษฎีกา การยุติธรรม และการตำรวจ วุฒิสภา ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ความผิดฐานทำให้แท้งลูก) และได้มีข้อสังเกต ดังนี้

๑. มาตรา ๓๐๑ ในประเด็นเรื่องการกำหนดเพิ่มเงื่อนไขให้อายุครรภ์ไม่เกิน ๑๒ สัปดาห์ หมายความว่าให้หญิงมีสิทธิเลือกได้ มีประเด็นว่าอายุครรภ์เท่าไรจึงจะมีความเหมาะสม และมีความสมดุลระหว่างแม่และทารกที่อยู่ในครรภ์ ประเด็นนี้ทราบว่าการสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ปรึกษาหารือกับกรมอนามัย รวมทั้งได้มีการรับฟังความคิดเห็นจากแพทย์และผู้เชี่ยวชาญด้านสาธารณสุข รวมถึงการนำกฎหมายของต่างประเทศมาประกอบการพิจารณา คณะกรรมการฯ จึงเห็นว่า ๑๒ สัปดาห์เป็นระยะเวลาที่เห็นว่าแม่และเด็กมีความเสี่ยงน้อยที่สุดและยอมรับได้ ส่วนเรื่องสัดส่วนโทษกรรมการกฤษฎีกาไม่มีประเด็นแต่อย่างใด

๒. มาตรา ๓๐๕ เป็นบทยกเว้นการกระทำผิดเป็นประเด็นที่ต้องระมัดระวังในการพิจารณาประเด็นการปรับปรุงถ้อยคำ จากเป็นการกระทำของแพทย์ เป็น “ผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมและตามหลักเกณฑ์ของแพทยสภา” กรรมการฯ เห็นว่ามีความเหมาะสมและมีความครอบคลุมสอดคล้องกับข้อเท็จจริงในปัจจุบัน ในร่างมาตรา ๓๐๕ (๑) ไม่มีประเด็นแต่อย่างใด ในร่างมาตรา ๓๐๕ (๒) กรรมการมีข้อสังเกตในประเด็นที่ว่าเมื่อมีเหตุผลทางการแพทย์อันควรเชื่อได้ว่าเสี่ยงต่อทารกหากคลอดออกมาจะมีความผิดปกติถึงขนาดเกิดทุพพลภาพอย่างร้ายแรง ซึ่งทางคณะกรรมการเห็นว่าเป็นการคุ้มครองในระดับหนึ่ง เนื่องด้วยมีคำว่าจำเป็นและต้องถึงขนาดทุพพลภาพอย่างร้ายแรง รวมทั้งต้องมีเหตุผลทางการแพทย์ที่เป็นกรอบควบคุมไว้ให้การทำแท้งแคลง เห็นได้ว่าในภาพรวม มาตรา ๓๐๕ (๑) และ (๒) เป็นเรื่องความจำเป็น ส่วน (๓) - (๕) เป็นเรื่องความยินยอม สำหรับร่างมาตรา ๓๐๕ (๓) ใช้คำว่าหญิงต้องยืนยัน แต่กรรมการมีการตั้งข้อสังเกตว่า ในกรณีที่ยืนยันว่ามีการกระทำความผิดทางเพศ หากต่อมาภายหลังทำแท้ง ปรากฏว่าไม่ได้เกิดจากการกระทำผิดทางเพศ เป็นการให้ข้อมูลเท็จ บุคคลใดจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบทางอาญาหรือไม่ อย่างไร ส่วนร่างมาตรา ๓๐๕ (๔) เป็นการบัญญัติให้สอดคล้องกับมาตรา ๓๐๑ หากการกระทำของหญิงไม่เป็นความผิด แพทย์ที่กระทำความผิดไม่ผิดเช่นกัน และในร่างมาตรา ๓๐๕ (๕) ประเด็นหญิงตั้งครรภ์อายุเกิน ๑๒ สัปดาห์แต่ไม่เกิน ๒๐ สัปดาห์ หากจะทำแท้งมีประเด็นข้อสงสัยว่ายังมีความปลอดภัยอยู่หรือไม่เพียงใด ซึ่งในต่างประเทศมีอายุครรภ์สูงสุดอยู่ที่ ๒๔ สัปดาห์ ถือเป็นประเด็นทางสาธารณสุขที่ต้องพิจารณาให้รอบคอบ แต่เพื่อเป็นการควบคุมไม่ให้เป็นการทำแท้งเสรี จึงมีการกำหนดเงื่อนไขควบคุมไว้ ๓ ประการ ได้แก่ ต้องได้มีการตรวจและรับคำปรึกษาจากแพทย์ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของแพทยสภา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น กรรมการเห็นว่าการมีเงื่อนไขควบคุมดังกล่าวทำให้ขอบเขตการทำแท้งแคลงได้ แต่ทั้งนี้ กรรมการมีข้อสังเกตว่า กติกา หลักเกณฑ์เงื่อนไขดังกล่าว สมควรที่จะต้องเตรียมการไว้เพื่อรองรับก่อนที่กฎหมายจะมีผลใช้บังคับเพื่อให้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังกล่าวออกมาพร้อมกับการที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ

สำหรับเหตุที่มาของการที่ต้องเร่งรัดในการพิจารณากฎหมาย เนื่องจากรัฐธรรมนูญกำหนดให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลผูกพันทุกองค์กร และโดยที่ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ เป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ อีกทั้งยังได้กำหนดคำบังคับไว้ว่า ให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนั้นมีผลเมื่อพ้น ๓๖๐ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำวินิจฉัย ซึ่งจะครบกำหนดในวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ประกอบกับเนื่องจากมาตรา ๕ แห่งรัฐธรรมนูญ กำหนดไว้ว่ากฎหมายใดที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญจะใช้บังคับไม่ได้ ซึ่งหากไม่มีการแก้ไขกฎหมายดังกล่าวให้ทันภายในกำหนด ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันย่อมสิ้นผลไปทันที ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นเหตุที่มาของการที่ต้องดำเนินการเร่งรัดในการพิจารณากฎหมายให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เพราะหากมาตรา ๓๐๑ สิ้นผลบังคับโดยที่ยังไม่มีการแก้ไขมาตรา ๓๐๑ สิ่งที่จะตามมา คือ การทำแท้งเสรีจะเกิดขึ้น

ข้อสังเกต การซักถามและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากการสัมมนา

ได้มีสมาชิกวุฒิสภา แสดงความคิดเห็น ดังนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ สมาชิกวุฒิสภา ได้แสดงความคิดเห็นในประเด็น การพิจารณาประเด็นการยุติการตั้งครรภ์ (การทำให้แท้งลูก)

ต้องพิจารณาหลักคุณลักษณะทางสังคมประกอบกับหลักความได้สัดส่วนทางนิติศาสตร์ กล่าวคือ ต้องพิจารณาความต้องการของสตรีที่เป็นแม่ อายุของครรภ์ และผลกระทบทางสังคมรวมถึงวิวัฒนาการทางวิทยาศาสตร์ ประกอบกัน

ข้อพิจารณาที่จะถือว่าทารกในครรภ์มารดาเป็นสิ่งมีชีวิต คือ ปกติมนุษย์ต้องมีโครโมโซม ๒๓ คู่ ไข่ของผู้หญิงและอสุจิของเพศชายจะต้องปฏิสนธิกันจึงจะมีโครโมโซมครบ ๒๓ คู่ และถือเป็นสิ่งมีชีวิต ดังนั้น การยุติการตั้งครรภ์ ต้องพิจารณาในมิติต่าง ๆ ดังนี้

๑) มิติของความเป็นแม่ ต้องยึดถือความต้องการของสตรีผู้เป็นแม่ว่าต้องการจะยุติการตั้งครรภ์หรือไม่ ในบางประเทศแม้สตรีผู้นั้นจะได้ปรึกษากับแพทย์แล้ว จะมีกำหนดระยะเวลาไว้เพื่อให้ได้ตัดสินใจอย่างรอบคอบ และเปิดโอกาสให้คนรอบข้างได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อาทิ สามี หรือญาติ นอกจากนี้ยังมีข้อพิจารณาเรื่องความปลอดภัยของทั้งแม่และเด็กด้วย

๒) มิติของครรภ์นั้นจะถือว่ามีชีวิตเมื่อเกิดการปฏิสนธิสำเร็จแล้ว

๓) มิติทางสังคม เนื่องจากผลกระทบทางสังคมมีมาก ทั้งหญิงที่ตั้งครรภ์ และชายผู้เป็นสามี และเยาวชนในสังคม

กล่าวโดยสรุป

๑. เห็นด้วยกับการกำหนดอายุครรภ์ ๑๒ สัปดาห์ ให้สามารถดำเนินการยุติการตั้งครรภ์ได้ แต่หากมีเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าขึ้นอาจจะต้องพิจารณากำหนดอายุครรภ์อีกครั้ง

๒. กรณีกำหนดอายุครรภ์ไม่เกิน ๒๐ สัปดาห์ ตามร่างแก้ไขมาตรา ๓๐๕ (๕) ยังมีข้อกังวลว่าเหมาะสมหรือไม่ เนื่องจากครรภ์อาจมีโอกาสรอดเป็นชีวิต รวมถึงการกำหนดให้ออกหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของแพทย์สภาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นั้น ควรมีการพิจารณาแก้ไข จาก “โดยคำแนะนำ” เป็น “โดยความเห็นชอบ” เพื่อความรอบคอบในการกำหนดหลักเกณฑ์

พลเอก ดนัย มีชูเวท สมาชิกวุฒิสภา ได้ตั้งข้อสังเกตว่า หญิงที่ตั้งครรภ์จะทราบอายุครรภ์ในท้องตัวเองได้อย่างไร เป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐต้องให้ความรู้ รวมถึงต้องให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือหากหญิงผู้นั้นต้องกลายเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยว เพื่อไม่เกิดผลกระทบต่อสังคมมากขึ้น

นายเจน นำชัยศิริ สมาชิกวุฒิสภา ได้ตั้งข้อสังเกตใน ๒ ประเด็น ดังนี้

๑. ความหมายของคำว่า “อันตรายต่อจิตใจของหญิง” ตามร่างแก้ไขมาตรา ๓๐๕ (๑) นั้น จะวัดอย่างไร ใครจะเป็นผู้วินิจฉัยและต้องมีหลักเกณฑ์หรือไม่ ซึ่งอาจมีปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย ในอนาคต

๒. คำยืนยันของหญิงตั้งครรภ์ ตามมาตรา ๓๐๕ (๓) และ (๕) นั้นต้องการหลักฐานประกอบ คำยืนยันหรือไม่ เพียงใด โดยมีข้อเสนอว่า คำยืนยันว่าตั้งครรภ์เนื่องจากการกระทำผิดเกี่ยวกับเพศ ตามมาตรา ๓๐๕ (๓) นั้น ต้องมีหลักฐานการแจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นหลักฐาน และกรณีคำยืนยันจากการตรวจและรับคำปรึกษาจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม และผู้ประกอบวิชาชีพอื่น ตามมาตรา ๓๐๕ (๕) นั้นต้องขอใบรับรองเพื่อประกอบคำยืนยันด้วย

.....

รูปภาพกิจกรรม

